СОВРЕМЕНИ ЛИКОВНИ УМЕТНИЦИ

поглед на современа скулптура

во рамките на средбата на солидарноста 1968
dans les cadres de la rencontre de solidarité 1968

salon du musée — gjuro salaj 34
салон на музејот — ѓуро салај 34

музеј на
современа
уметност
скопје

musée
d'art
contemporain
skopje

современи ликовни уметници

поглед на современа скулптура

artistes plastiques contemporains

vue sur la sculpture contemporaine

јули-август 1968 скопје — juillet-août 1968 skopje

izlagači-exposants:

alviani getulio (I)
angeli radovani kosta (YU)
berdyszak jan (PL)
brzoskiewicz teresa (PL)
calder alexander (USA)
calo aldo (I)
dobrović jyrij (YU)
dunlop dorothea (USA)
feuerlicht herbert (USA)
hadži boškov petar (YU)
hajdu etienne (F)
jevrić olga (YU)
kemeny zoltan (CH)
logo oto (YU)
manevski stefan (YU)
ružić branko (YU)
somaini francesco (I)
spiteris jeanne (F)
stahly françois (F)
tavernari vittorio (I)
teshigahara sofu (J)
tihec slavko (YU)

скулптури и објекти од колекцијата на музејот на современа уметност — скопје

sculptures et objects de la collection du musée d'art contemporain—skopje

Во ерата на „индустриската митологија", кога концепциите за ликовните уметности се менуваат и добиваат сѐ повеќе акценти на релативност, кога скулптурата станува од една страна дводимензионална, а од друга полидимензионална; кога границите меѓу скулптурата и сликарството постепено исчезнуваат, кога скулптурата станува интегрален дел на човечкиот живот (архитектура, филм, театар, слободен простор); кога ликовните уметности тежнеат кон општа синтеза и кога уметноста и науката си подаваат рака, ја организираме оваа изложба на 23 одбрани скулптури и објекти од нашата колекција; со обид преку нив да индицираме некои од тенденциите на современата скулптура кај нас и во светот да потсетиме на улогата на некои револуционерни личности во неа.

Чест ни е што во рамките на годинешната „Средба на солидарноста", ни се дава можност да му презентираме на нашиот град една мала „секвенца" на современата скулптура; да му овозможиме допир со некои аспекти на актуелните скулпторски стремежи, низ остварувања на познати уметници; без претензии, повторувам, да дадеме целосна слика на денешната модерна скулпторска продукција.

За да се прикажат вредностите на подарените и откупените дела во колекцијата на МСУ, во селекцијата за основен критериум е земен ликовно-естетскиот квалитет, без ограничувања во однос на националната, генерациската и стилската припадност, ликовниот проседе и одбраниот скулпторски материјал.

Изложените дела се одликуваат со оригиналност, инвентивност, естетски космополитизам, прочистена ликовна концепција и експресија, творби на уметници револуционерни во својата активност, со одредено место во историјата на уметноста, (Кемениј, Вазарели, Стали, Ажди), или творци со оформен ликовен јазик (Спитерис, Кало, Сомаини, Тавернари, Лого, Хаџи Бошков, Радовани, Ружиќ, Јевриќ) и млади уметници чии зафати делуваат зрело и влеваат оптимизам и доверба (Алвиани, Маневски, Тихец).

Денес ниту една панорама на современата скулптура не би можела да се замисли без учеството на Колдер-еден од пионерите на пластичната револуција наречена кинетичка, творецот на вистинското движење во скулптурата, таканаречените Мобили; без Вазарели-најавангардниот претставник на опартот и еден од иницијаторите на кинетизмот во уметноста, чии кинетички искуства одат кон интеграција на ликовното дело во урбанизмот и архитектурата; без инвентивните визии на Кемени, неговите слики-релјефи со пиктурални ефекти, неговите биолошки и геолошки конструкции и напуштање на традиционалните ликовни техники. Панорамата ја надополнуваат: Стали-творец (заедно со Етјен Мартен) на модерните „environnements" со барокни призвуци; Ажди-психолошки елементи во скулптурата; Алвиани-еден од најплодните истражувачи во Италија на оп-артот; Тешигахара-успешна и витална модерна интерпретација на нешто што е изразито традиционално; Сомаини, Спитерис, Данлоп-високи домети во доменот на апсолутната апстракција; Радовани-модерно и хуманистичко третирање на фигурацијата, доследен на човекот, не

осврнувајќи се на современите кинетички митови; Ружиќ-импресивни art-brut композиции; Лого-симболичко-виталистички менталитет и техничка перфектуираност; Маневски и Тихецмеѓу најкарактеристичните претставници во Југославија на механо-симболичните фетиши на индустријализираната денешна цивилизација; Хаџи Бошков и Бердишак-рационални реализации во геометриско-конструктивистички дух; Јевриќоргинална експресионистичка апстракција.

Од друга страна оваа конфронтација на југословенски и странски уметници овозможува согледување на димензиите, положбата, односот и придонесот на нашата скулптура во општите светски движења во оваа дисциплина.

Во каталогот се дадени мислења на еминентни ликовни критичари, естетичари и историчари за поедини уметници, со цел да се олесни приодот на публиката кон презентираната материја.

Соња Абаџиева Димитрова

АЛВИАНИ ЃЕТУЛИО

Роден 1939 во Удине (Италија). Студии во Удине. Член на интернационалното движење „Нова тенденција“. Самостојни изложби: Љубљана 1961, Загреб, Улм, Клагенфурт 1962, Леверкусен, Амстердам 1936, Ѓенова, Милано 1965, Торино, Трст, Венеција 1966. Учествувал на многубројни групни изложби меѓу кои на: Биеналето во Венеција 1966, IV Биенале во Токио 1964, VI и VII Биенале на графика во Љубљана, VIII Биенале во Сан Паоло 1965.

Адреса: Getulio Alviani, Via Marangoni 9, Udine, Italia

... Тој ја истакнува потребата да во денешните услови на човечкиот брз, рационален и економичен начин на живот, секоја активност би требало да се заснива на „постигнувањето на најголем резултат со најголема економичност“. Мислата која го води Алвиани во овие испитувања се состои во барањето на можните форми на синтеза на техниката-светлината-динамичноста. Светлината е основниот активен факт на Алвијаниевите пластични објекти; таа негова интерпретација на светлината не се потпира на некои класични тонски или атмосферски состојби, туку сака да биде „светлина на стратосферата“ или „хиперсветлина“ (Маурицио Фаџоло). Со таквото сваќање на феноменот на светлината, Алвиани го реализира со средствата со кои се служи, саканото „максимално постигнување“ и во тоа е значењето на неговиот придонес кон проблемот што го обзема ...

Биљана Томиќ

АНГЕЛИ РАДОВАНИ КОСТА

Роден 1916 во Лондон (Англија). Студирал на Академијата за ликовни уметности Брера во Милано. Студиски патувања: Италија, Франција, Белгија, САД, Англија, Грција, Чехословачка. Извел споменици во: Дрежница, Куманово и Шибеник. Самостојни изложби: Загреб 1952, 1965, Белград 1963, 1967, Нови Сад 1963, Скопје 1963, Охрид 1963, Атина 1965, Љубљана 1966, Прага 1966, Сан Паоло 1967. Групни изложби: бројни изложби во земјата и странство — Биенале во Венеција 1950, Биенале во Александрија 1955 и 1963, Виена 1956, Рим, Милано 1956/57, Полска 1957, Мексико, Чиле, Боливија, Бразил, 1957, Женева 1957 и 1967, Антверпен 1958 и 1967, Париз 1959 и 1961/62, Биенале во Токио 1960, Антиб 1960, Лондон 1961, Венеција 1962, Прага 1964, Будимпешта 1965, Токио 1966, Штутгарт 1967, Монтреал 1967 и др.

Награди: III Награда на Комисијата за наука и култура на Владата на ФНРЈ, II Награда за скулптура на Владата на ФНРЈ, I награда за скулптура на изложбата „НОБ во делата на ликовните уметници на Југославија“, Наградата на градот Загреб за скулптура 1964, Награда за скулптура на II Триенале во Белград 1964 и др.

Адреса: Коста Ангели Радовани, Крижаничева 5, Загреб, Југославија

... Тој не ја отфрлува хуманистичката традиција, неговата скулптура е атнтропоморфна и антрополошка. Тоа го постигнува со апсолутно присаство во она што го работи, со идентитетот со себе но и со скулптурски и човечки константи. Бидејќи средствата на неговиот израз судбински се трајни — човек, човечка фигура; неговиот материјал неминовен-глина, камен, бронза. Но пораката која ни е соопштена со тие стари медиуми е продорна и актуелна. Служејќи се со привидно истрошени симболи. Радовани всушност одново ги облагородил и ги внел во областа на артистичкиот израз и говор ...

Миодраг Б. Протиќ

БЕРДИШАК ЈАН

Роден 1934. Студирал скулптура на Државната висока школа за пластични уметности во Познањ. Се занимава со скулптура, графика, сликарство и сценографија. Самостојни изложби: повеќе пати во Познањ, Краков 1965, Варшава, Колашин, Токио 1966. Групни изложби: Франција, Јапонија, Југославија, ДР Германија, Италија.
Адреса: Berdyszak Jan, ul. Wybickiego 1/15a, Poznan, Polska.

БЖОСКИЕВИЧ ТЕРЕЗА

Родена 1929. Дипломирала на Академијата за пластични уметности во Варшава. Самостојни изложби: Кан 1960, Варшава 1962, Сопот 1963, Париз 1964, Нанси 1966. Групни изложби: учествувала на повеќе изложби во земјата и во странство — во салонот на Независните во Париз 1960, на меѓународна изложба во Париз 1960 и во Монте Карло 1963. Добитник на неколку награди за скулптура.

Адреса: Brzoskiewicz Teresa, Ul. Magiera 25a, Warszawa, Polska

КОЛДЕР АЛЕКСАНДЕР

Роден 1899 во Филаделфија, (САД). Дипломирал градежништво на Високата техничка школа во Њујорк. 1927 доаѓа во Париз. 1932 приредил во Париз своја прва изложба на мобили (подвижни конструкции од жица, метални делови и други материјали). Еден од неговите мобили поставен е пред новата палата на УНЕСКО во Париз. Работел на фонтани за светската изложба на фонтани во Париз и Њујорк. Учествувал на многубројни изложби на современата скулптура. Голем број на индивидуални изложби: Париз, Амстердам, Рен, Њујорк, Рим и др. Добитник на Интернационална награда за скулптура на Биеналето во Венеција 1952, Награда Carnegie 1958.

Адреса: Alexander Calder, Saché Indre et Loire, Près de Tour, France.

... Колдер сака да го изрази движењето преку самото движење и да го избегне по секоја цена проблемот на имитацијата. Низ една разновидност на материјали обогатени со весел и лудички дух, Колдер малку против своја волја, го отвора патот на кинетичките пропозиции кои одат кон една понаучна цел. Од една страна тие го овозможуваат испитувањето на непредвиденото, понекогаш на просторната и космичка скала, од друга страна овозможуваат демонстрирање на една нова естетика, ставајќи ги лице в лице животното уметничко дело и гледачот, кога творецот речиси потполно ќе исчезне...

Франк Попер

КАЛО АЛДО

Роден 1910 во Сан Чезарио ди Лече (Италија). Студирал во Фиренца. Живее и работи во Рим, каде што управува со Државниот институт за уметност. Самостојни изложби: повеќе пати во Лече, Венеција 1947, Милано 1949 и 1956, Рим 1949, 1953, 1956, Париз 1951, Фиренца 1955. Учествувал на Биеналето во Венеција, Квадриеналето во Рим, Триеналето во Милано и на разновидни групни изложби во Италија и странство. Награди: Голема награда „Forte dei Marmi" 1948, награда на градот Лече 1948, Награда на Министерството за образование во Рим 1950, Награда во Неапол 1955, Голема награда на Биеналето во Александрија 1961/62, Награда за скулптура на Биеналето во Венеција 1962 и др. Дела во музеите во Париз, Рим, Цирих и во разни приватни колекции.
Адреса: Aldo Calo, Via Conte Verde 51, Roma, Italia.

...Ако од 1940 до 1956, тежеше кон упростен и ритмички ликовен јазик, неговиот престој во Париз и Лондон, во 1950, контактот со Бранкузи и Мур, му овозможија да ги продлабочи своите искуства во апстрактна смисла, сондирајќи го внатрешниот простор. Од 1954 како што тоа го одбележа господинот Поненте, кај Кало се прецизира „една диференцијација меѓу творбите во камен и оние во дрво: додека во каменот тој тежи да ги концентрира волумените, да ги претстави како маси, дрвото му овозможува подлабоки зарези, останувајќи и секогаш верен на концепцијата простор—форма.

Родолфо Палукини

ДОБРОВИЌ ЈУРАЈ

Роден 1928 во Јелса (Југославија). Завршил Економски и Филозофски факултет. Самостојни изложби: Загреб 1962, Загреб, Белград 1965, Грац 1967. Групни изложби: Изложба на младите Белград 1963, изложба „Нови тенденции 3" Загреб 1963, изложба „ОП и нова геометрија" Франкфурт на Мајна 1966, IV биенале на југословенската графика во Загреб 1966, изложба „Југословенски цртеж на XX век" Белград 1966, изложба на графика во Монтреал 1967, VII меѓународно биенале на графиката во Љубљана 1967, III југословенско триенале на ликовните уметности во Белград 1967, изложба на Југословенска графика во Бремен 1967 и др. Освен со скулптура се занимава со графика и дизајн. Добитник на откупна награда на IV југословенско биенале на графиката во Загреб 1966.

Адреса: Јурај Добровиќ, Јурјевска 31, Загреб, Југославија.

...Целта на испитувањето кое Добровиќ го прави во овој комплекс на дела се состои во напорот нашата перцепција да се насочи кон чисти визуелни извори и така да се ослободи од оној конвенционален појмовен и симболичен репертоар кој денеска во најголем број на случаи го отежнува нашето непосредно и активно акцептирање на реалноста.

Неговото дело изникнува од една автентична духовна ситуација на современоста и истовремено претставува на нашиот терен значаен прилог кон формирањето на една нова визуелна култура која е адекватна на афинитетите и потребите на човекот со битно „технички ознаки" на реалноста во животот.

Јеша Денегри

ДАНЛОП ДОРОТЕА

Родена 1913 во Гатри, Оклахома (САД). Студирала на Универзитетите во Данвер и Чикаго. Студиски патувања: Шпанија, Франција, Италија. Самостојни изложби: Сан Франциско 1965, Данвер 1966, Њујорк 1967 и др. Групни изложби: Филаделфија, Уметнички Музеј во Данвер, Вашингтон, повеќе пати во Данвер, Биенале во Санта Фе 1966, Њујорк Сити, Пуебло и др. Прва награда за скулптура во Данвер 1964.

Адреса: Dorothea Dunlop, 374 Dexter St., 80220, Denver Colorado, USA.

...Пред сѐ таа во метал ги моделира своите експресивни алегорични композиции. Меѓу другото да го одбележиме овој мал и чуден начин на прикажување кој се поврзува со варварскиот и меровиншкиот стил, надополнет со ориентален карактер, поточно сијамски.
Да го наведеме исто така и овој вид на натрупаност на метални колци, заварени во висина, како во рамнотежа едните над другите. Чудна вертикала што го симболизира Движењето...

Пјер Морнан

ФЕРЛИЧ ХЕРБЕРТ

Роден 1929 во Њујорк, (САД). Студирал на Auburn University, Cooper Union Art School, Yale University. Самостојна изложба во Национален цртачки центар, Њујорк 1965. Групни изложби: New Bedford Art Festiwal 1965, 1966, изложба на ситна пластика во Ball Универзитетот 1965, 1966, кружна изложба 1965—1966, изложба „Architectural League“ Њујорк 1965, Изложба на американски апстрактни уметници во Риверсајд Музеј 1966, и др. Награди: III Награда за скулптура во Њујорк 1965, I награда на Westchester Art Society 1965, и I награда на New Bedford Art Society 1965.

Адреса: Herbert Feuerlicht, 711 Amsterdam, Avenue, New York N. Y. 10025, USA.

ХАЏИ БОШКОВ ПЕТАР

Роден 1928 во Скопје (Југославија). Дипломирал на Академијата за ликовни уметности во Љубљана 1953. Специјализација во Англија и САД. Самостојни изложби: Скопје 1959, Лондон 1960, Скопје 1965. Групни изложби: изложби на ДЛУМ, I, II и III триенале на ликовните уметности во Белград, на Меѓународниот симпозиум за скулптура во дрво во Костањевица 1961, „НОБ во делата на југословенските уметници“ во Белград 1961, „Современа југословенска уметност“ во Париз, Рим, Милано, Фиренца и Венеција 1961-62, „Македонската современа уметност, денес“ во Рим, Торино, „6 југословенски уметници“ Нирнберг, Штутгарт и Западен Берлин и др.

Адреса: Хаџи Бошков Петар, ул. 956 бр. 14, населба Водно, Скопје, Југославија.

...Скулптурата на Петар Хаџи Бошков, е производ на сложена уметничка еволуција. Сите нејзини фази изразуваат една незаситена и незадоволена глад за пронаоѓање на современа концепција на скулпторската форма, како пластична синтеза на општата клима на нашата епоха. Денешните скулпторски дела на Хаџи Бошков, преземајќи го металот како специфичен материјал на нашето време, на нашата технизирана цивилизација, производ се на преплетувањето на импулзивно-рационални барања. Неговите пластични форми ја „раздразнуваат“ асоцијативноста и имагинацијата, потсетувајќи на богатството на биолошки форми на нашиот и некој „космички свет“, со форми во кои е отисната некоја динамична архитектонска структуралност на масите.

Борис Петковски

АЖДИ ЕТЈЕН

Роден 1907 во Турда (Трансилванија). Живее во Париз од 1927. Повеќе самостојни изложби во Франција и странство. Учествувал на голем број групни изложби меѓу кои: на Мајскиот салон, на изложби во Музејот Роден и други изложби на современа скулптура. Делата му се наоѓаат во бројни музеи и приватни колекции во целиот свет.

Адреса: Etienne Hajdu, 24, rue Bertie Albrecht, 92 Bagneux France

...Впрочем Ажди изведува релјефи од кован алуминиум, но почесто работи во мермер, чија блага и малку прикриена јасност тој сака да ја истакне.
Иако повеќе негови скулптури носат назив „Глава“ или носат имиња на жени ,тој не се грижи тие да личат на било кое човечко лице. Тие побрзо евоцираат човечки квалитети (благородност, чедност, елеганција, гордост), без да бидат проста материјализација на еден или друг човечки квалитет. Очигледно, тие пред сè одговараат на размислувања од пластичен вид.

Релјефот кој зазема едно од значајните места во творештвото на Ажди, често ги привлекува модерните уметници. Во неговите најнови дела тој ја анимира рапавата површина со паралелни бразди, создавајќи еден излив на светлина и сенка, зад кого откриваме овде композиција со чисти форми, онде срамежливо индицирано торзо.

Жозеф — Емил Милер

ЈЕВРИЌ ОЛГА

Родена 1922 во Белград (Југославија). Студирала на Академијата за ликовни уметности во Белград. Самостојни изложби: Загреб 1964 и 1965, Ниш 1967, Групни изложби во земјата: I, II и III југословенско Триенале, „Октобарски Салон 1966“, НОБ во делата на ликовните уметници на Југославија во Белград 1966. „Мир, хуманост и пријателство меѓу народите“ во Словењ Градец 1966; во странство: VII меѓународно Биенале на ситна пластика во Падова, V меѓународно Биенале на скулптура во Карара 1966 и др. Награди: награда за скулптура на изложбата „Мир, хуманост и пријателство меѓу народите“ во Словењ Градец 1966, награда за скулптура на I Триенале на ликовните уметници на Југославија 1961.

Адреса: Олга Јевриќ, Браничевска 8, Белград, Југославија.

... Мислата за таа сѐопфатност и сѐприсатност на материјата истакната е во скулптурата на Олга Јевриќ со нагласување на нејзината првобитна чистота: во нејзиното дело, материјата постои како супстанца по себе, како суштинска објективизација на материјалното; поради тоа цементната маса и железната прачка не ја содржат преносната особина на било кој друг објект, ниту карактеристиките на некој одреден вид на предметност-презентирана во својата исконска конкретност, но истовремено совладана и оформена со снагата на човековата творечка моќ, материјата е една неминовност, една постојаност...

Јеша Денегри

КЕМЕНИ ЗОЛТАН

Роден во Баница, Трансилванија (Унгарија) 1907, умрел 1965 во Цирих (Швајцарија). Студирал архитектура на Школата за декоративни уметности во Будимпешта, потоа сликарство на Школата за ликовни уметности во Будимпешта. Живеел и творел во Париз и Цирих. Самостојни изложби: повеќе пати во Цирих и Париз, Чикаго, Берлин, Лондон, Њујорк, Диселдорф, Хановер, Отерло и др. Групни изложби: Стеделијк музеј Амстердам 1950, Кернеџи Институт Питсбург 1958, „Nouvelles Réalités“ Париз 1958, Dokumenta II Касел 1959, County Museum Лос Анѓелос 1959, Музеј на модерна уметност Сан Франциско 1959, „Comparaisons“ Париз 1960 и 1961, „Антагонизми“ Париз 1960, трета швајцарска изложба на скулптура во слободен простор Биен 1962, „Скулптурата во Швајцарија (1952—1963)“ во Музејот Роден Париз 1963, Тејт Галерија, Лондон 196-, XXXII Биенале во Венеција 1964. Посмртни самостојни изложби: Национален Музеј на модерна уметност Париз 1966 и Палата на Убавите уметности Брисел 1967. Добил прва награда за скулптура на XXXII Биенале во Венеција 1964.

... Золтан Кемени ја збогати уметноста на нашето време со едно ново изразно средство: сликата — рељефот, давајќи им на своите слики — релјефи, не една туку повеќе форми... Сликите кои автоматски му се прикажуваат на духот при испитувањето на овие дела, потекнуваат од минералниот и вегеталниот свет. Не можеме, а да не мислиме на формирањето на кристалите или на брановите кои се разбиваат. Понекогаш исто така, имаме впечаток дека набљудуваме пејсажи од авион, градови во рушевини полупосипани со песок и прав или сакрални паметници на примитивни народи...

Мануел Гасер

ЛОГО ОТО

Роден 1931 во Белград (Југославија). Студирал на Академијата за применета уметност во Белград. Самостојни изложби: Белград 1957, 1959, 1962. Групни изложби: V и VI Октобарски Салон, „20 години белградска скулптура“ 1965, Анале Пореч, I Симпозиум на скулпторите во Аранѓеловац 1966, „НОБ во делата на ликовните уметници на Југославија“ Белград 1966, и во странство: I меѓународна изложба на скулптура во Милано, 18 Салон на млада скулптура во Париз, III меѓународна изложба на европска скулптура во Париз и др. Награди: награда за скулптура на VI Октобарски салон и I Награда за скулптура на изложбата „НОБ во делата на ликовните уметници на Југославија“. Моментално излага на Биеналето во Венеција.
Адреса: Ото Лого, Косанчиќев Венац 19, Белград (Југославија)

...За Логовата денешна фаза на „механичка органика“, можеме да кажеме дека она како едно можно својство на „технички“ замислената форма ја открила особината на растењето, зреењето и внатрешниот процес, што е инаку иманентно само на сложените витални организми. Со овој гест Лого во доминантната особина на махиноморфизмот на својата скулптура внел момент на една своевидна „анимистичка“ експресија и во тој денеска редок предлог на формата, наоѓам дека лежи специфичноста и суштината на неговото определување...

Јеша Денегри

МАНЕВСКИ СТЕФАН

Роден 1934 во Скопје (Југославија). Академија за ликовни уметности завршил во Белград. Самостојни изложби: Скопје 1965 и 1968, Белград 1966. Групни изложби: „Младо ликовно творештво“ Белград 1959, „Петмина најмлади“ Скопје 1960, IV Октобарски салон Белград 1963, „Македонски ликовни уметници“ Словењ Градец 1964, I биенале на младите во Ријека 1966, „Современа македонска скулптура — млада генерација“ Скопје и Нови Сад 1967, „Современи македонски уметници — актуелни тенденции“ Скопје 1967, III југословенско триенале на ликовните уметности во Белград 1967, „Аспекти на цртежот во Македонија“ Скопје 1967, „Современа југословенска уметност“ Бејрут, Дамаск, Багдад, Триполи 1967 и др. Награди: III сојузна награда за скулптура на изложбата „Младо ликовно стваралаштво“ во Белград 1959 и награда за скулптура на III југословенско триенале на ликовните уметности во Белград 1967.
Адреса: Стефан Маневски, Кратовска 46, Скопје, Југославија

...Стефан Маневски, поминувајќи прво низ една фигуративна „катарза“ изградува од метални отпадоци дела кои бескомпромисно го зафаќаат речникот на современата скулптура во апстрактна ориентација и кои иманентно ѝ припаѓаат на пластичната атмосфера на нашето време. Многу студиозно, технолошки сè посовршен, Маневски ги претвора своите скулпторски дела во некаков вид на современи реликвијарно-симболични и тотемско-сакрални предмети...

Борис Петковски

РУЖИЌ БРАНКО

Роден 1919 во Славонски Брод (Југославија). Дипломирал на Академијата за ликовни уметности во Загреб. Студиски патувања: Франција, Германија, Англија. Самостојни изложби: Винковци 1951, Загреб 1953, 1959, 1963, Осијек 1955, Белград 1958, Славонски Брод 1960, Љубљана, 1960, Белград 1963, Венеција 1964 (XXXII меѓународно биенале Скопје, Приштина, Битола 1967. Групни изложби: изложби на УЛУН и СЛУЈ, III и IV медитеранско биенале во Александрија 1959 и 1961, I, II и III југословенско триенале на ликовните уметности во Белград, Меѓународно биенале на скулптура во Карара 1962,

Меѓународна изложба на скулптури во слободен простор во Милано 1965, III меѓународна изложба на современа скулптура во Роденовиот музеј во Париз 1966 и др. Награди: II награда за скулптура на XXXII меѓународно биенале во Венеција 1964, откупна награда за изведба на споменик на Моша Пијаде, Белград 1967.
Адреса: Бранко Ружиќ, Воќарска 76, Загреб, Југославија

... Меѓу разните можности кои настануваат на широкото подрачје при допирот помеѓу фигурацијата и апстракцијата, во сферата која некои ја наречуваат асоцијативна, се издигнуваат дрвените скулптури на Бранко Ружиќ како јасни индивидуални творби, кои не можат да се заменат со други. Тие се фигуративни, бидејќи под концизните и наизглед грубо делкани форми наоѓаме секогаш алузија на луѓе, на нивните ставови и движења на телата, кои освен тоа се обременети со карактеризација и точно психолошко согледување. Тие се апстрактни, бидејќи нивниот автор се изразува со регистар на сосема едноставни форми, чија живост почива во ритамот, во меѓусебните односи кои одговараат на многу поопфатни вистини, отколку што би била само човечката фигура, осамена или во група.

Алекса Челебоновиќ

СОМАИНИ ФРАНЧЕСКО

Роден 1926 во Ломацо (Италија). Ја посетувал извесно време Академијата Брера во Милано. Самостојни изложби: Фиренца 1956, Торино, Милано, Рим — 1959, Њујорк, Биенале во Венеција — 1960, Рим, Милано 1962, Њујорк 1964 и др. Групни изложби: Биенале во Венеција, Квадриенале во Рим, Триенале во Милано, IV Биенале на скулптура во Карара, Биенале во Сан Паоло. Далас, Рио Де ,анеиро, Њујорк, Токио, Биенале во Антверпен, Токио, Париз, изложба на современа италијанска скулптура во Нов Зеланд и др. Награди: 1952 — Награда „Оливети“ во Фиренца, 1959. Прва меѓународна награда за скулптура на V Биенале во Сан Пауло. 1961 — I награда на француската критика на II Биенале во Париз.
Адреса: Francesco Somaini, Corso Italia 22, Milano, Italia

... Франческо Сомаини има во себе чувство за големи архитектонски простори: неговата волја „да ја прекине просторната целина на блокот за да го потчини на многубројни просторни времиња“ го карактеризира на единствен начин, сè повеќе и повеќе, неговото дело кое доби високо признание на Биеналето во Сан Пауло 1959.

Родолфо Палукини

СПИТЕРИС ЖАН

Родена во Смирна (Грција). Ги посетувала Филозофскиот и Правилниот факултет во Атина. Дипломирала на Високата школа за убави уметности во Атина. Сега живее и работи во Париз. Студиски патувања: Франција, Германија, Швајцарија, Белгија, Италија и др. Самостојни изложби: Торино и Венеција 1960, Милано 1961, Фиренца 1962, Солун 1963, Монтреал 1965, и др. Групни изложби: Атина 1950, 1957, 1958, Њујорк 1958, Барцелона, Венеција, Фиренца, Милано, Рим, Падова, Авр, Париз, Салон „Réalitàs Nouvelles“ Париз, Салон „Comparaisons“ Париз, „Салон на младата скулптура“ Музеј Роден, VII Биенале во Сан Пауло, III Симпозиум Forma Viva во Костањевица, Југославија, Монтреал 1965. Награди: II Награда во Падова 1961, II голмеа награда на III Биенале во Карара 1962, Награда „Felicia Leiner“ 1963, II Награда за скулптура на Биеналето во Сан Паоло 1963.
Адреса: Jeanne Spiteris, 37, rue de Gergovie, Paris 14e, France

... Дали затоа што Жан Сипитерис е Гркиња, нејзината скулптура ми личи на рушевини? Да, се чини дека овие форми и оддолеле на некоја голема несреќа, која ги распарчала. Тоа се железни форми, тоа се отворени рани. Секоја скулптура е отворен простор, но отворена во раскинување. Тие имаат елан,

движење, динамика, тие се анимирани со контрастни ритмови, судирни планови, кои чинат од овие „рушевини“ треперливи алегории на виталноста.
Бидејќи Жан Спитерис е скулптор на индустриското доба, таа го употребува повеќе железото одошто каменот...

Мишел Рагон

СТАЛИ ФРАНСУА

Роден 1911 во Констанца (Германија). Студирал во Париз. Од 1931 живее во Франција. Работел на Академијата Рансон со Малфре и Мајол. Од 1938 излагал со групата „Сведоштво“, Мајскиот салон и Салонот на новите реалности.

Адреса: François Stahly, 6, Rue du Bassin, Meudon (S et O), France

...Стали ги сака агломерациите на виугавите форми, на волумените што полека се надуваат и оддуваат. Понекогаш, се има впечаток, дека се наоѓаме пред огромни капки кои паѓајќи се зацврстиле и соединиле за да сокријат некоја непозната тајна. Новите скулптори се подинамични и уште покомплексни. Извајани во корени од дрво, тие се шират како птичји крилја кои полетуваат, како гестови на некоја група луѓе која наеднаш се растура, како огнови кои се шират од некое жариште и кои некој безмилосен ветер ги одвлекува и ги растргнува. Но овој ансамбл на грчења на кавитети и коскести гребени нема ништо анархично. Стали реализира подеднакво и релјефи кои обично се наменети за инкорпорирање во архитектурата.

Жозеф — Емил Милер

ТАВЕРНАРИ ВИТОРИО

Роден 1919 во Милано (Италија). Живее во Варезе. Самостојни изложби: повеќе пати во Милано, Рим 1957, Болоња 1959, Париз 1961, Лугано 1963, XXXII Биенале во Венеција (самостојна сала) 1964, Пиза 1966, Фиренца 1966 и др. Групни изложби: на изложбите на италијанската уметност во Шведска, Норвешка, Данска и Финска 1951, Квадриенале во Торино 1951, Триенале во Милано 1951, Биенале во Венеција, Биенале во Сан Пауло 1951, Квадриенале во Рим 1951, Музеј Роден 1960, во Јапан, Југославија, САД, Романија итн. Награди: Награда на Квадриеналето во Рим 1959, Награда „Rancati“ во Милано 1960/61, Златен медал на Morgan's Paint во Римини 1961, Златен медал од Претседателот на Републиката во Сполето 1962, I награда за сакрална уметност во Болоња 1964, и др. Дела во музеите, во Рим, Њујорк, Питсбург, Скопје и во приватни колекции.

Адреса: Vittorio Tavernari
Via Dandolo 17 Varese, Italia

...Тој поминал низ разни искуства. Се чини дека се таложи неговата инспирација во текот на последните години на страсна работа, за време на кои тој ѝ втисна на човечката фигура примордиалност на ликовен симбол, отстранувајќи го од неа секој наративен или дескритивен елемент. Со своите нови фрагменти во бронза Тавернари направи порешителен чекор кон апстрактното, кои ги потопуваат неговите импресии во светлина, со мистериозно космичко значење.

Родолфо Палукини

ТЕШИГАХАРА СОФУ

Роден во Токио (Јапан). Основач на Институтот Согетсу. Еден од најраните мајстори на икебана (аранжирање на цвеќиња).
Адреса: Sofu Teshigahara, School for flower arrangement, Sogetsy, Ametemachu, Akasaka, Minatoku, Tokyo, Japon.

... Авантуристичката постапка на мајсторот Тешигахара во скулптурата е продолжение на традиционалната и креативна уметност на „аранжирање на цвеќиња“. Ако јапонската публика ги гледа скулптурите на Тешигахара како „икебани“, можеби ќе треба ние да ги гледаме како скулптури ... Во секој случај, од најсмелата икебана со најригорозно традиционални структурални бази, до скулптурата во која мајсторот Тешигахара внесува максимална индивидуалност, се работи за решително одбран материјал во служба на една идеја ...

Мишел Тапје

ТИХЕЦ СЛАВКО

Роден 1928 во Марибор (Југославија). Дипломирал на Академијата за ликовни уметности во Љубљана. Самостојни изложби: Блед 1965, Љубљана 1966/67, Виена 1964, 1965 и 1966, Клагенфурт 1967. Групни изложби на II и III југословенско триенале на ликовните уметности во Белград, XXXIII биенале во Венеција, 1966 на изложбата во Музејот на модерна уметност во Филаделфија 1966 и др. Награди: Прешернова награда за скулптура 1966, откупна награда од Фондот Моша Пијаде за скулптура изложена на III југословенско триенале на ликовните уметности во Белград 1967.

Адреса: Славко Тихец, Обрежна 37, Марибор, Југославија

... Тихецовата органика би можеле во основата да ја означиме како „вегетабилна“, со што воедно би бил наговестен односот на неговата форма спрема некои „модели“ кои постојат во природата. Тихец, всушност, по завршениот процес на работата на една форма добива таква конфигурација, која ни се наметнува, ако е можно така да се каже, како еден гигантизиран „цвет во метал“ кој често е така блиску конкретизиран во својата поврзаност со природниот мотив, што на оваа пластика ѝ дава карактеристики на еден скоро натуралистички однос спрема објектот.

Јеша Денегри

ALVIANI GETULIO

Né en 1939 à Udine (Italie). Études à Udine. Membre du mouvement international „Nouvelle tendance". Expositions individuelles: Ljubljana 1961, Zagreb, Ulm, Klagenfurt 1962, Leverkusen, Amsterdam 1963, Gênes, Milan 1965, Turin, Trieste, Venise 1966, Participa à des nombreuses expositions collectives, entre autre: Biennale de Venise 1966, IVe Biennale de Tokyo 1964, VIe et VIIe Biennale de gravure de Ljubljana, VIIIe Bennale de Sao Paulo 1965, etc.

Adresse: Getulio Alviani, Via Marangoni 9, Udine, Italia

... Il souligne le besoin que dans les conditions actuelles de la manière de vie de l'homme, rapide, rationnelle et économique, toute activité devrait être fondée sur le fait „d'obtenir le plus grand résultat avec la plus grande économie". La pensée qui conduit Alviani dans ces experiments consiste dans la recherche des formes possibles pour la synthèse de technique-lumière-dynamique. La lumière est l'essentiel fait actif des objets plastiques d'Alviani; son interpretation de la lumière ne s'appuit pas à certaines situations classiques des nuances, ou atmosphèriques, mais elle veut être „la lumière de la stratosphère ou bien „hiperlumière" (Mauricio Fagiolo). En acceptant ainsi le phénomène de la lumière, Alviani obtient avec les moyens qu'il utilise, „la réalisation maximale" voulue et y consiste l'importance de sa contribution au problème qui le preoccupe.

Biljana Tomić

ANGELI RADOVANI KOSTA

Né en 1916 à Londres (Angleterre). Études à l'Académie des Beaux-Arts Brera de Milan. Voyages d'études: Italie, France, Belgique, États — Unis, Angleterre, Grèce, Tchécoslovaquie. Il a executé les monuments à: Drežnica, Kumanovo, Šibenik. Expositions individuelles: Zagreb 1952, 1965, Belgrade 1963, 1967, Novi Sad 1963, Skopje 1963, Ohrid 1963, Athènes 1965, Ljubljana 1966, Prague 1966, Sao Paulo 1967. Expositions collectives: nombreuses expositions dans le pays et à l'étranger-Biennale de Venise 1950, Biennale d'Alexandrie 1955, 1963, Vienne 1956, Rome et Milan 1956/57. Pologne 1957, Mexique, Chili, Brésil, Bolivie 1957, Genève 1957 et 1967, Anvers 1958, et 1967, Paris 1959 et 1961/62, Biennale de Tokyo 1960, Antibes 1960, Londres 1961, Venise 1962, Prague 1964, Budapest 1965, Tokyo 1966, Stuttgart 1967, Montréal 1967 etc. IIIe Prix du Gouvernement yougoslave 1947, et IIe prix 1949 du même Gouvernement, Ier Prix de sculpture à l'exposition „NOB dans les oeuvres des artistes yougoslaves" 1961, Prix de sculpture de la ville de Zagreb 1963, Prix de sculpture à la IIe Triennale des beaux-arts de Belgrade en 1964, etc.

Adresse: Kosta Angeli Radovani, Križaničeva 5, Zagreb, Yougoslavie.

... Il ne rejette pas la tradition d'humanisme: sa sculpture est anthropomorphe et anthropologique. Il y parvient par sa présence absolue dans ce qu'il fait, par son identification avec soi-même mais avec des constantes plastiques et humaines. Car les moyens dont il se sert pour son expression plastique, sont fatalement durables-l'homme, la figure humaine: et le matériau utilisé impérissable — la terre cuite, la pierre, le bronze. Mais le message, que ces vieux intermédaires nous apportent, est dynamique et actuel. Se servant de symboles virtuellement usés, Radovani les a en réalité de nouveau ennoblis et introduis dans le domaine de l'expression et du language artistiques...

Miodrag B. Protić

BERDYSZAK JAN

Né en 1934. Il a étudié la sculpture à l'École d'État Supérieure des Arts Plastiques de Poznan. Pratique: sculpture, gravure, peinture et scénographie. Expositions individuelles: plusieurs fois à

Poznan, Cracovie 1965, Varsovie, Koszalin, Tokyo 1966. Expositions collectives: France, Japon, Yougoslavie, République Démocratique Allemande, Italie.

Adresse: Berdyszak Jan, ul. Wybickiego 1/15a, Varsovie, Pologne

BRZOSKIEWICZ TERESA

Née en 1929. Obtint son diplôme à l'Académie des Arts Plastiques de Varsovie. Expositions individuelles: Cannes 1960. Varsovie 1962, Sopot 1963, Paris 1964, Nancy 1966. Expositions collectives: participa à plusieurs expositions dans le pays et à l'étranger-au Salon des Indépendants Paris 1960, à l'exposition internationale à Paris 1960 et à Monte Carlo 1963. Obtint quelques prix de sculpture.

Adresse: Brzoskiewicz Teresa, ul. Magiera 25a, Varsovie, Pologne

CALDER ALEXNDER

Né en 1899 à Philadelphie. Diplômé d'architecture à l'École Supérieure de New York. 1927 arrive à Paris. 1932 à Paris organise Ière exposition de mobiles (constructions mobiles de fil de fer, des parties métaliques et d'autres matériaux). Un de ses mobiles se trouve devant le nouveau Palais de l'UNESCO à Paris. Travailla sur les fontaines pour l'exposition mondiale à Paris et à New York. Participa à des nombreuses expositions de la sculpture moderne. Nombreuses expositions individuelles: Paris, Amsterdam, Rennes, New York, Rome etc.

Adresse: Alexander Calder, Saché Indre et Loire, Près de Tour, France

... Calder veut exprimer le mouvement par le mouvement même et éviter à tout prix le problème de l'imitation.
A travers une variétè de matériaux investis d'un esprit joyeux et ludique, Calder a un peu malgré lui ouvert la voie à des propositions cinétiques qui vont vers un but plus scientifique. D'une part elles doneront lieu à une recherche de l'imprévu parfois à l'echelle spatiale et cosmique, d'autre part à une démonstration d'une nouvelle esthétique mettant face à face l'oeuvre d'art vivante et le spectateur, le créateur s'étant presque entièrement éclipsé...

Frank Popper

CALO ALDO

Né en 1910 à San Cesario di Lecce (Italie). Etudes à Florence. Vit et travaille à Rome en y dirigeant l'Institut d'art de l'Etat. Expositions individuelles: plusieurs fois à Lecce, Venise 1947, Milan 1949 et 1956, Rome 1949, 1953, 1956, Paris 1951, Florence 1955. Participa aux Biennales de Venise, aux Quadriennales de Rome, Triennales de Milan et à différentes expositions collectives en Italie et à l'étranger. Prix: Grand Prix „Forte dei Marmi" 1948, Prix de la ville de Lecce 1948, Prix du Ministère de l'Instruction Publique Rome 1950, Prix à Naples 1955, Grand Prix à la Biennale d'Alexandrie 1961/62, Prix de sculpture à la Biennale de Venise 1962, etc. Oeuvres dans les Musées, de Paris, Rome, Zurich, Skopje, et dans diverses collections privées.

Adresse: Aldo Calo, Via Conte Verde 51, Roma, Italia

... Si de 1940 à 1950, il tendait à un language plastique simplifié et rythmé, ses séjours à Paris et à Londres, en 1950, et au contact de Brancusi et de Moore, lui ont fait approfondir ses expériences dans un sens abstrait, en sondant l'espace interne. A partir de 1954 comme la noté Monsieur Ponente, se précise chez Calo „une différentiation entre les ceuvres en pierre et celles en bois: tandis que dans la pierre il tend à concentrer les volumes, à les présenter comme masses, le bois lui permet des entailles plus profondes et toujours suivant une conception espace — forme".

Rodolfo Palluchini

DOBROVIĆ JURAJ

Né en 1928 à Jelsa (Yougoslavie). Diplômé des Facultés des lettres et des Sciences économiques à Zagreb. Expositions individuelles: Zagreb 1962, Zagreb et Belgrade 1965, Gratz 1967, Expositions collectives: exposition des jeunes Belgrade 1963, „Nouvelles tendances 3" Zagreb 1963, „OP et la nouvelle géométrie" Francfort sur le Main 1966, IVe Bennale de gravure yougoslave Zagreb 1966, „Dessin yougoslave au XXe siècle Belgrade 1966, exposition de gravure à Montréal 1967, VIIe Biennale Internationale de gravure Ljubljana 1967, IIIe Triennale Yougoslave des beaux-arts Belgrade 1967, exposition de gravure yougoslave à Brême 1967 etc. A part la sculpture pratique la gravure. Prix d'achat à la IVe Biennale yougoslave de gravure à Zagreb 1966.

Adresse: Juraj Dobrović, Jurjevska 31, Zagreb, Yougoslavie

...Le but des recherches que Dobrović a dans cette ensemble des oeuvres, consiste dans l'effort de diriger notre perception vers des pures souces visuelles pour se libérer du répértoire des idées conventionel et symbolique, qui aujourd'hui dans le plus grand nombre de cas aggrave notre directe et active acceptation de la réalité.

Les origines de son oeuvre se trouvent dans une situation authentique et spirituelle de l'époque contemporaine en représentent en même temps dans notre pays une importante contribution à la formation d'une nouvelle culture visuelle, adéquate aux affinités et aux besoins de l'homme suivis de „caractéristiques techniques" de la réalité dans la vie.

Ješa Denegri

DUNLOP DOROTHEA

Née en 1913 à Guthrie, Oklahoma (USA), Études aux Universités de Denver et Chicago. Voyages d'études: Espagne, France, Italie. Expositions individuelles: San Francisco 1965, Denver 1966, New York 1967 etc. Expositions collectives: Philadelphle, Musée d'Art de Denver, Washington, plusieurs fois à Denver, Biennale de Santa Fe 1966, New York City, Pueblo etc. Premier Prix de sculpture à Denver 1964.

Adresse: Dorothea Dunlop, 374 Dexter St., 80220, Denver Colorado, USA

... C'est surtout dans le métal qu'elle modèle ses expressives compositions allégoriques. Signalons entre autres cette curieuse petite tour qui tient du style barbare et mérovingien, agrémenté d'un caractère oriental, plus spécialment siamois.

Citons aussi cette sorte d'échafaudage de pieux métalliques, soudés en hauteur comme en equilibre les uns sur les autres. Etrange verticale symbolisant le Mouvement.

Pierre Mornand

FEUERLICHT HERBERT

Né en 1929 à New York (États — Unis). Études à Auburn University, Cooper Union Art School, Yale University. Exposition individuelle dans le Centre National de Dessin à New York 1965. Expositions collectives: New Bedford Art Festiwal 1965, 1966, exposition de petite sculpture à Ball University 1965, 1966, exposition intinérante 1965, 1966, Architectural League, New York 1965, Artistes américains obstraits au Riverside Muzeum 1966, etc. Prix: IIIe Prix de sculpture à New York 1965, Ier Prix de Westchester Art Society 1965 et Ier Prix de New Bedford Art Society 1965.

Adresse: Herbert Feuerlicht, 711 Amsterdam Avenue, New York N. Y. 10025, USA

HADŽI BOŠKOV PETAR

Né en 1928 à Skopje (Yougoslavie). Diplômé en 1953 à l'Académie des Beaux-Arts de Ljubljana. Spécialisation en Angleterre et aux États — Unis. Expositions individuelles: Skopje 1959 et 1965, Londres 1960. Expositions collectives: aux expositions de DLUM (Association des artistes macédoniens), Ière, IIe et IIIe Triennale yougoslave des beaux-arts de Belgrade, Symposium Internationale de sculpture en bois à Konstanjevica 1961, „NOB dans les oeuvres des artistes yougoslaves „Belgrade 1961“, „Art yougoslave contemporain“ Paris, Rome, Milan Florence et Venise 1961-62, „L'art macédonien contemporain, aujourd'hui“ Rome, Turin, exposition „6 artistes yougoslaves“ Nuremberg, Stuttgart et Berlin Ouest, etc.

Adresse: Petar Hajdi Boškov, ul. 956 br. 14 naselba Vodno, Skopje Yougoslavie

... La sculpture de Petar Hadži Boškov, est le résultat d'une complexe évolution artistique. Dans toutes ses phases est exprimée une faim insatiable et insatisfaite de l'invention d'une conception contemporaine de la forme sculpturale, comme une synthése plastique du climat universel de notre epoque. Les oeuvres actuelles de H. B., en préferant le métal comme un matériel spécifique de notre temps, de notre civilisation technicisée, sont le produit des enchevêtrement de recherches impulsives et rationnelles. Ses formes plastiques „irritent” l'association et l'imagination, tout en rappelant à la richesse de formes biologiques de notre et d'un „monde cosmique“, avec les formes empreintes d'une certaine structuralité dynamique et architecturale des masses.

Boris Petkovski

HAJDU ETIENNE

Né en 1907 à Turda (Transylvanie). Vit à Paris depuis 1927. Plusieurs expositions individuelles en France et à l'étranger. Participa aux nombreuses expositions collectives entre — autres: Salon de Mai, au Musée Rodin et d'autres exposition de sculpture contemporaine. On trouve ses oeuvres dans de nombreux musées et collections privées dans le monde entier.

Adresse: Etienne Hajdu: 24, rue Bertie Albrecht, 92 Bagneux France

... Hajdu exécute d'ailleurs des reliefs en aluminium martelé, mais il travaille plus souvent le marbre, dont il aime ressortir la clarté tendre et un peu voilée.
Bien que plusieurs de ses sculptures s'appellent „Têtes” ou portent des noms de femme il ne se soucie pas de les faire ressembler à un visage humain; elles évoquent plutôt des qualités humaines (la gentillesse la candeur, l'élégance, la fierté) sans qu'elles soient pour autant la simple matérialisation de l'une ou l'autre d'entre elles. Manifestement, elles répondent avant tout à des considérations d'ordre plastique.
Le relief qui tient une place importante dans l'oeuvre de Hajdu attire souvent les artistes modernes. Dans ses oeuvres récentes, il anime la rugueuse surface de stries parallèles, créant comme un ruissellement de lumière et d'ombre, derrière lequel on découvre ici une composition de formes pures, là, un torse pudiquement indiqué.

Joseph — Emil Muller

JEVRIĆ OLGA

Née en 1922 à Belgrade (Yougoslavie). Études à l'Académie des Beaux-Arts de Belgrade. Expositions individuelles: Zagreb 1964 et 1965, Niš 1967. Expositions collectives dans le pays: Ière, IIe et IIIe Triennale yougoslave des beaux-arts, Salon d'Octobre 1966, „NOB dans les oeuvres des artistes yougoslaves“ à Belgrade 1966, „Paix, humanisme et amitiè entre les peuples“ à Slovenjgradec 1966 et à l'étranger: VIIe Biennale internationale de la petite plastique à Padou, Ve Biennale internationale de la

sculpture à Carrara 1966 etc. Prix: Prix de sculpture à l'exposition „Paix, humanisme et amitié entre les peuples" à Slovenjgradec 1966, Prix de sculpture à la Ière Triennale yougoslave des beaux-arts 1961.

Adresse: Olga Jevrić, Braničevska 8, Belgrade, Yougoslavie

...L'idée de l'universalité et d'omniprésence de la matière dans la sculpture de Olga Jevrić est soulignée par la mise en relief de sa pureté primaire: dans sa sculpture la matière existe en tant que substance elle-même, comme objectivité essentielle du matériel; c'est pourquoi la masse en ciment ou la traverse en fer ne renferment pas les caractéristiques transposées d'un autre objet quelconque, ou une forme définie de l'objectivité présentée dans sa concrétisation primaire, dans la matière domptée et modelée par la force créatrice de l'homme, devient une éternité, une permanence...

Jèša Denegri

KEMENY ZOLTAN

Né en 1907 à Banica, Transylvanie (Hongrie), décédé en 1965 à Zurich. (Suisse). Études d'architecture à l'École des Arts Décoratifs de Budapest, puis de la peinture à l'École des Beaux-Arts de Budapest. Il a vecu et travaillé à Paris et à Zurich. Expositions individuelles: plusieurs fois à Zurich et à Paris, Chicago, Berlin, Londres, New York, Dusseldorf, Hanovre, Otterlo etc. Expositions collectives: Stedelijk Muzeum Amsterdam 1950, Carnegie Institute Pittsburgh 1958, exposition „Nouvelles Réalités" Paris 1958, Documenta II Cassel 1959, County Museum Los Angeles 1959, Musée de l'Art Moderne San Francisco 1959, „Comparaisons" Paris 1960 et 1961, „Antagonismes" Paris 1960, „IIIe Exposition suisse de sculpture en plain air" Bienne 1962, „La sculpture en Suisse (1952—1963)" Musée Rodin Paris 1963, Tate Gallery Londres 1964, XXXIIe Biennale de Venise 1964. Expositions individuelles posthumes: Musée National d'Art Moderne Paris 1966 et Palais des Beaux-Arts Bruxelles 1967. Obtint Ier Prix de sculpture à la XXXIIe Biennale de Venise 1964.

... Zoltan Kemeny a enrichi l'art de notre temps d'un moyen d'expresion nouveau: le tableau-relief, en donnant à ses tableaux-reliefs non pas une seule, mais de multiples formes... Les images, qui se présentent automatiquement à l'esprit en examinant ces oeuvres, tirent leur origine du monde minéral et végétal. On ne neut s'empêcher de penser à des formations de cristaux ou à des vagues qui se brisent. Quelquefois aussi, on a l'impression de contempler des paysages vus d'avion, des villes en ruine à moitié enfouies dans le salbe et dans la poussière ou des monuments sacrés de peuples primitifs...

Manuel Gasser

LOGO OTO

Né en 1931 à Belgrade (Yougoslavie). Études à l'Académie des Arts Appliqués de Belgrade. Expositions individuelles: Belgrade 1957, 1959, 1962, 1967. Expositions collectives: Ve et VIe Salon d'Octobre, „20 ans de la sculpture de Belgrade" 1965, Annale Poreč, Ier Symposium des sculpteurs en Arandjelovac 1966", NOB dans les ouvres des artistes yougoslaves" Belgrade 1968, et à l'étranger: Ière exposition intenationale de sculpture à Milan, 18 Salon de la jeune sculpture à Paris, IIIe exposition internationale de la sculpture européenne à Paris etc. Prix: Prix de sculpture au VIe Salon d'Octobre et Ier Prix de sculpture à l'exposition „NOB dans les ouevres des artistes yougoslaves". 1966. Actuellement expose à la Biennale de Venise.

Adresse: Oto Logo, Kosančićev Venac 19, Belgrade, Yougoslavie

...Nous pouvons dire de la phase actuelle de „l'organisation mécanique" de Logo qu'elle a telle une possible propriété caractéristique de la forme imaginee „techniquement" découvert les phénomènes de la croissance du mûrissement et du processus interne, phénomènes d'ailleurs immanents uniquement des organis-

mes vivants, donc complexes. Par ce geste, Logo a introduit dans la propreté dominante du machinomorphisme de sa sculpture, le moment d'une particulière expression „animiste", et, dans cette proposition des formes, aujourd'hui rare, je trouve que reposent la spécificité et l'essence de sa prise de parti...

Ješa Denegri

MANEVSKI STEFAN

Né en 1934 à Skopje (Yougoslavie). Études à l'Académie des Beaux-Arts de Belgrade. Expositions individuelles: Skopje 1965 et 1968, Belgrade 1966. Expositions collectives: „Jeune création plastique" Belgrade 1959, „Les 5 plus jeunes" Skopje 1960, IVe Salon d'Octobre Belgrade 1963, „Artistes macédoniens" Slovenjgradec 1964, Ière Biennale des jeunes Rijeka 1966, „Sculpture macédonienne contemporaine-jeune génération" Skopje et Novi Sad 1967, „Artistes macédoniens contemporains-tendances actuelles" Skopje 1967, IIIe Triennale yougoslave des beaux-arts Belgrade 1967, „Aspects du dessin en Macédoine" Skopje 1967, „Art yougoslave contemporain" Beyrouth, Damas, Bagdad, Tripoli 1967 etc. Prix IIIe Prix fédéral de sculpture à l'exposition „Jeune création artistique" Belgrade 1959, Prix de sculpture à la IIIe Triennale yougoslave de Belgrade 1967.

Adresse: Stefan Manevski, Kratovska 46, Skopje, Yougoslavie

...Stefan Manevski, en traversant premièrement une „catharsis" figurative, transforme les déchus métaliques en oeuvres qui touchent sans compromission le dictionaire de la sculpture contemporaine dans une orientation abstraite, imanentes à l'atmosphère plastique de notre époque. Très studieusement, devenu au point vue technologique de plus en plus perfectionné, Manevski métamorphose ses sculptures dans une espèce d'objets contemporaines aux caractère réliquaire-symbolique et totémique-sacral...

Boris Petkovski

RUŽIĆ BRANKO

Né en 1919 à Slavonski Brod Yougoslavie). Diplomé de l'Académie des Beaux-Arts de Zagreb. Voyages d'études: France, Allemagne, Angleterre. Expositions individuelles: Vinkovci 1951, Zagreb 1953, 1959, 1963, Osijek 1955, Belgrade 1958, Slavonski Brod 1960, Ljubljana 1960, Belgrade 1963, Venise 1964 (XXXIIe Biennale), Skopje, Priština et Bitola 1967. Expositions collectives: participations aux expositions de l'ULUH et de SLUJ, IIIe et IVe Biennale Méditerranéenne d'Alexandrie 1959 et 1961, Ière, IIe et IIIe Triennale Yougoslave des beaux-arts de Belgrade, Biennale Internationale de Sculpture de Carrara 1962, exposition internationale de sculpture en plein air à Milan 1965, IIIe exposition internationale de sculpture moderne au Musée Rodin à Paris 1966 etc. Prix: Prix de sculpture à la XXXIIe Biennale de Venise 1964, prix d'achat pour le monument de Moša Pijade, Belgrade 1967.

Adresse: Branko Ružić, Vočarska 76, Zagreb, Yougoslavie

...Entre les différentes possibilités naissant sur la large région de contacts parmi la figuration et l'abstraction, dans une sphère associative, comme certains l'appelle, se dressent les figures en bois de Branko Ružić, comme des evidentes et individuelles créations, qui ne peuvent pas être changées avec d'autres. Elles sont figuratives parce que sous les formes concises qui semblent être rudement sculptées nous trouvons toujours l'allusion aux hommes, à leurs allures et mouvements du corps, qui sont chargés, en plus d'une caractèrisation — ainsi que d'une juste observation psychologique. Elles sont abstraites parce que leur auteur s'exprime par une registre de formes très simples dont la vivacité nait du rythme de rapports réciproques qui correspondent aux vérités beaucoup plus profondes que ne l'est la simple figure humaine isolée ou en groupe.

Aleksa Čelebonović

SOMAINI FRANCESCO (I)

Né en 1926 à Lomazzo (Italie). Fréquanta un certain temps l'Académie Brera de Milan. Expositions individuelles: Florence 1956, Turin, Milan, Rome, 1959, New York, Biennale de Venise 1960, Rome, Milan 1962, New York 1964 etc. Expositions collectives: Biennales de Venise, Quadriennale de Rome, Triennale de Milan, IVe Biennale de Sculpture de Carrara, Biennale de Sao Paulo, Dallas, Rio de Janeiro, New York, Tokyo, Biennales d'Anvers, Tokyo, Paris, exposition de la sculpture italienne à la Nouvelle Zélande, etc., Prix: 1952 Prix „Olivetti" à Florence, 1959 Ier Prix Internationale de sculpture à la Ve Biennale de Sao Paulo, 1961 — Ier Prix de la critique française à la IIe Biennale de Paris, etc.

Adresse: Francesco Somaini, Corso Italia 22, Milano, Italia

...Francesco Somaini a dans le sange le sens des grands espaces architectoniques; sa volonté de „rompre l'unité spaciale du bloc pour le contraindre à supporter de nombreuses insertions spatiales" caractérise de plus en plus d'une manière unique en son genre son oeuvre qui a obtenu une haute récompense à la Biennale de Sao Paulo en 1959.

Radolfo Palluchini

SPITERIS JEANNE

Née à Smyrne (Grèce). A fréquenté la Faculté des Lettres et de Droit de l'Universite d'Athènes. Diplômée de l'Ecole Supérieure des Beaux-Arts d'Athènes. Actuellement vit et travaille à Paris. Voyages d'études: France, Allemagne, Suisse, Belgique, Italie, ect. Expositions individuelles: Turin et Venise 1960, Milan 1961, Florence 1962, Théssalonique 1963. Montréal 1965, etc. Expositions collectives: Athènes 1950, 1957, 1958, New York 1958, Barcelone, Venise, Florence, Milan, Rome, Padou, Havre, Paris, Salon des „Réalites Nouvelles" Paris, Salon „Comparaison" Paris, „Salon de la jeune sculpture" Musée Viva VIIe Biennale de Sao Paulo, IIIe Symposium Forma Viva Kostanjevica, Yougoslavie Montréeal 1965. Prix: II e prix à Padou 1961, IIe Grand Prix à la IIIe Biennale de Carrara 1962, Prix „Felicia Leiner" 1963, IIe Prix de Sculpture à la Biennale de Sao Paulo 1963.

Adresse: Jeanne Spiteris, 37, rue de Gergovie, Paris 14e, France

Est-ce parce que Jeanne Spiteris est grecque, que sa sculpture me donne une impression de ruines? Oui, il semble bien que ces formes ont survecu à un désastre qui les a déchiquetées. Ce sont des formes de fer et ce sont des plaies ouvertes. Chaque sculpture est un espace ouvert, mais ouvert dans un déchirement. Elles ont un élan, un mouvement, un dynamisme, elles sont animées par des rythmes contrastés, des plans heurtés, qui font de ces „ruines" des allégories vibrantes de vitalité.
Comme Jeanne Spiteris est un sculpteur de l'ère industrielle, elle emploie le fer plutôt que la pierre...

Michel Ragon

STAHLY FRANÇOIS

Né en 1911 à Constance (Allemagne). Études à Paris. En France depuis 1931. Il a travaillé à l'Académie Ranson avec Malfray et Maillol. Expositions à partir de 1938 avec le groupe „Temoignage", Salon de Mai et Salon des Réalités Nouvelles.

Adresse: Francois Stahly, 6, Rue du Bassin, Meudon (S et O), France

...Stahly affectionne les agglomérations de formes sinueuses de volumes qui se gonflent et se dégonflent sans hâte. Parfois, l'on se dirait en présence de grosses gouttes qui, en tombant, se seraient solidifiées et unies pour protéger on ne sait quel secret. Les sculptures récentes sont plus dynamiques et encore plus complexes. Taillées dans des racines d'arbre, elles s'épanuissent comme des ailes d'oiseaux qui s'envolent, comme les gestes d'une foule qui se disperse précipitamment, comme des flammes qui

montent d'un brasier et qu'un vent impétueux entraîne et déchire. Mais cet ensemble de torsions, de cavités et d'arêts osseuses n'a rien d'anarchique. Stahly réalise également des reliefs, qui d'ordinaire son destinés à être incorporés dans des architectures...

Joseph — Émile Muller

TAVERNARI VITTORIO

Né en 1919 à Milan (Italie). Vit à Varese. Expositions individuelles: plusieurs fois à Milan, Rome 1957, Bologne 1959, Paris 1961, Lugano 1963, XXXIIe Biennale de Venise (Salle personnelle) 1964, Pise 1966, Florence 1968 etc. Expositions collectives: aux expositions collectives: aux expositions de l'art italien en Suède, Norvège, Danemark, Finlande 1951, Quadriennale de Turin 1951, Triennale de Milan 1951, aux Biennales de Venise, Biennale de Sao Paulo 1959, Quadriennale de Rome 1959, Musée Rodin 1960 au Japon, Yougoslavie, USA, Roumanie etc. Prix: Prix à la Quadriennale de Rome 1959, Prix „Rancati" à Milan 1960-61, Médaille d'or au Morgants Paint de Rimini, Médaille d'or du Président de la République à Spoleto 1962, Ier Prix de l'art sacré à Bologne 1964 etc. Oeuvres dans les Musées de Rome, New York, Pittsbourgh, Skopje etc. et dans les collections privées.

Adresse: Vittorio Tavernari, via Dandolo 17, Varese, Italia

...Il est passé par diverses expériences. Son inspiration semble se décanter pendant ses dernières années de travail acharné durant les quelles il a imprimé à la figure humaine, élaguée de tout élément narratif ou décoratif, une primordialité de symbole plastique. Tavernari a fait un pas plus décisif vers l'abstrait avec ses récents fragments en bronze, qui macèrent ses impressions dans la lumière avec un sens mystérieusement cosmique.

Rodolfo Palluchini

TESHIGAHARA SOFU

Né à Tokyo (Japan). Fondateur de l'Institut Sogetsu. Un des meilleurs naîtres d'Ikebana (arrangement de fleurs).

Adresse: Sofu Teshigahara, School for flower arrangement, Sogetsu, Ametemachi—Akasaka, Minatoku, Tokyo, Japon.

La démarche aventureuse du Maître Teshigahara dans la sculpture est un prolongement de l'art très traditionnel et très créatif des „arrangement des fleurs"... Si le public japonais regarde les sculptures de Teshigahara comme des „ikebanas" peut — être devrions — nous regarder ceux — ci comme des sculptures... En tous cas, de l'ikebana le plus odacieux mais aux assies structurelles les plus rigoureusement traditionnelles, à la sculpture où le Maître Teshigahara se donne le maximum de jeu dans l'individuel il s'agit d'un matériau délibérement choisi au service d'une idée.

Michel Tapié

TIHEC SLAVKO

Né en 1928 à Maribor (Yougoslavie). Diplômé de l'Académie des Beaux — Arts de Ljubljana. Expositions individuelles: Bled 1965, Ljubljana 1966/67, Vienne 1964, 1965 et 1966, Klagenfurt 1967. Expositions collectives: IIe et IIIe Triennale Yougoslave des beaux-arts de Belgrade, XXXIII e Biennale de Venise 1966, exposition au Musée de l'art moderne de Philadelphie 1966 etc. Prix: Prix Prešern de sculpture 1966, prix d'achat du „Fond Moša Pijade" à la IIIe Triennale yougoslave des beaux — arts de Belgrade 1967.

Adresse: Slavko Tihec, Obrežna 37, Maribor, Yougoslavie

... „L'organisation mécanique" de Tihec pourrait être califié dans son essence, comme „végétabile", en suggerant en même temps le rapport entre la forme de Tihec et certains „modèles" qui

existent dans la nature, chez Tihec, en effet une fois que la forme soit — achevée, elle obtint une configuration qui s'impose, si on peut dire ainsi, sous la forme d'une „fleur en métal" gigantesque, souvent tellement concretisée par son attachement au motif naturel, qu'elle donne à cette plastique le caractère d'un rapport presque naturalistique au point vue de l'objet.

Ješa Denegri

КАТАЛОГ
CATALOGUE

Алвиани Ѓетулио			
(Alvaini Getulio)			
1. Површина со вибрационен			
слој	алуминиум	56 x 56	1966
Superficie à la facture vi-	aluminium		
bratile			
Ангел Радовани Коста			
(Angeli Radovani Kosta)			
2. Девојка на клупа	бронза	85 x 50, 2 x 55,8	1961/63
Jeune fille sur le banc	bronze		
Бердишак Јан			
(Berdyszak Jan)			
3. Челик и воздух	железо	121 x 84 x 76	
L'acier et l'air	fer		
Бжоскиевич Тереза			
(Brzoskiewicz Teresa)			
4. Шопенов конкурс	метал и стакло	150 x 100	
Concours de Chopin	métal et verre		
Колдер Александар			
(Calder Alexander)			
5. Црвен полигон	метал		1961
Polygone rouge	métal		
Кало Алдо			
(Calo Aldo	бронза	63 x 84 x 20	1963
6. Bronzzetto	bronze		
Bronzzetto	дрво	49,5 x 49,5	1964/65
Добровиќ Јурај			
(Dobrović Juraj)			
7. Просторна композиција	bois		
Composition spatiale	ковано железо	47 x 40 x 14,	1962
Данлоп Доротеа			
(Dunlop Dorothea)			
8. Растење	fer battu		
Croissance	алуминиум	10,5 x 31,5 x 4,	1964
Ферлич Херберт			
(Feuerlicht Herbert)			
9. Меморијален зид	aluminium		
Mur mémorial			
Хаџи Бошков Петар			
(Hadži Boškov Petar)			
10. Метална експанзија	заварен челик	200 x 50	1967
Expansion en métal	acier soudé		
Ажди Етјен			
(Hajdu Etienne			
11. Билјана	бронза	89 x 43 x 13	1964
Biljana	bronze		

Јеврић Олга
(Jevrić Olga)

12. Надсводеста форма Forme en auvent	бронза и железо bronze et fer	50 x 60	1964/65

Кемени Золтан
(Kemeny Zoltan)

13. Пресек на визија Intersection de la vision	железо fer	100 x 74	1962

Лого Ото
(Logo Oto)

14. Голема наковална Grande enclume	бронза bronze	90 x 79 x 34	1964

Маневски Стефан
(Manevski Stefan)

15. Јадро што зрачи Noyau rayonnant	железо fer	185 x 110 x 18	1968

Ружић Бранко
(Ružić Branko)

16, Осудени **Condamnés**	дрво bois	70 x 200	1966

Сомаини Франческо
(Somaini Francesco)

17. Композиција 80 Composition 80	бронза bronze	57 x 43 x 30	1961

Спитерис Жан
(Spiteris Jeanne)

18. Чекорење Marche	железо fer	100 x 80 x 23	1962

Стали Франсуа
(Stahly François)

19. Риба Poisson	дрво bois	64 x 60 x 55	1959

Тавернари Виторио
(Tavernari Vittorio)

20. Голгота Calvaire	дрво bois	71 x 51	1965

Тешигахара Софу
(Teshigahara Sofu)

21. Скулптура Sculpture	дрво и лим bois et tôle	120 x 100 x 60	

Тихец Славко
(Tihec Slavko)

22. Дволисна форма Forme bifoliée	алуминиум aluminium	135 x 190	1965/66

Кало Алдо
6. Bronzzetto

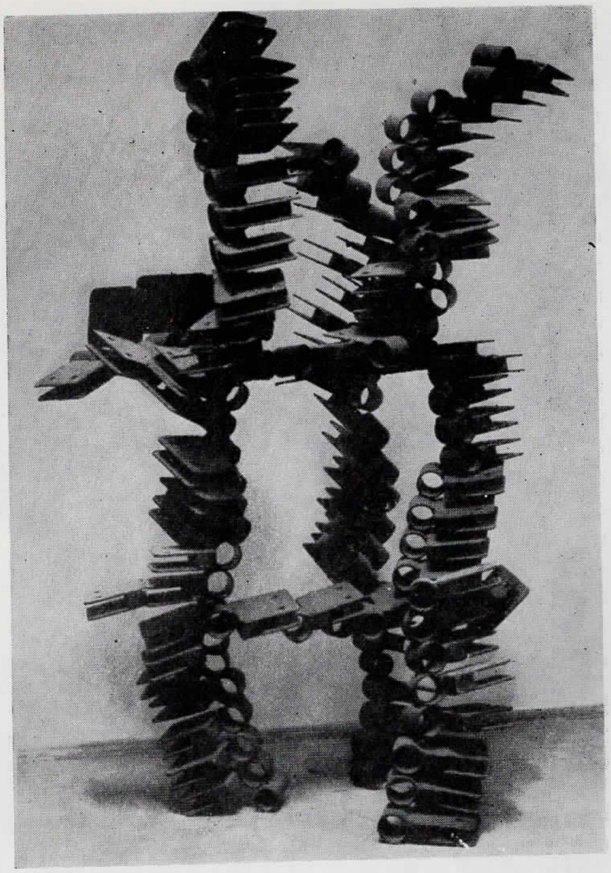

Бердишак Јан
3. Челик и воздух

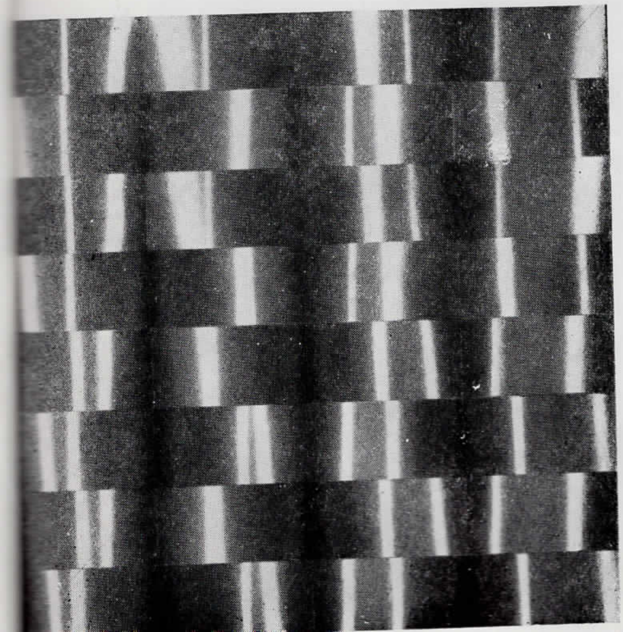

Алвиани Ѓетулио
1. Површина со вибрационен слој

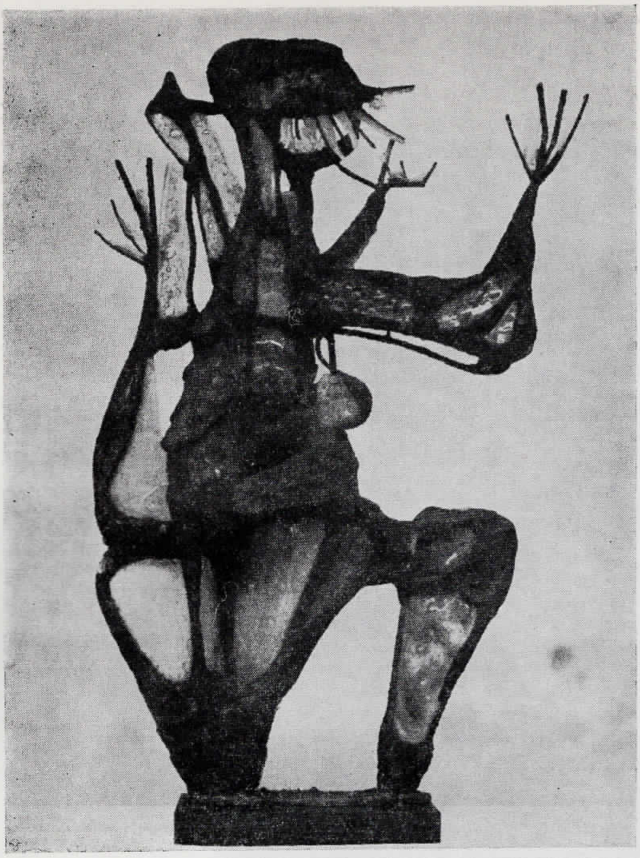

Бжоскиевич Тереза
4. Шопенов конкурс

Колдер Александар
5. Црвен полигон

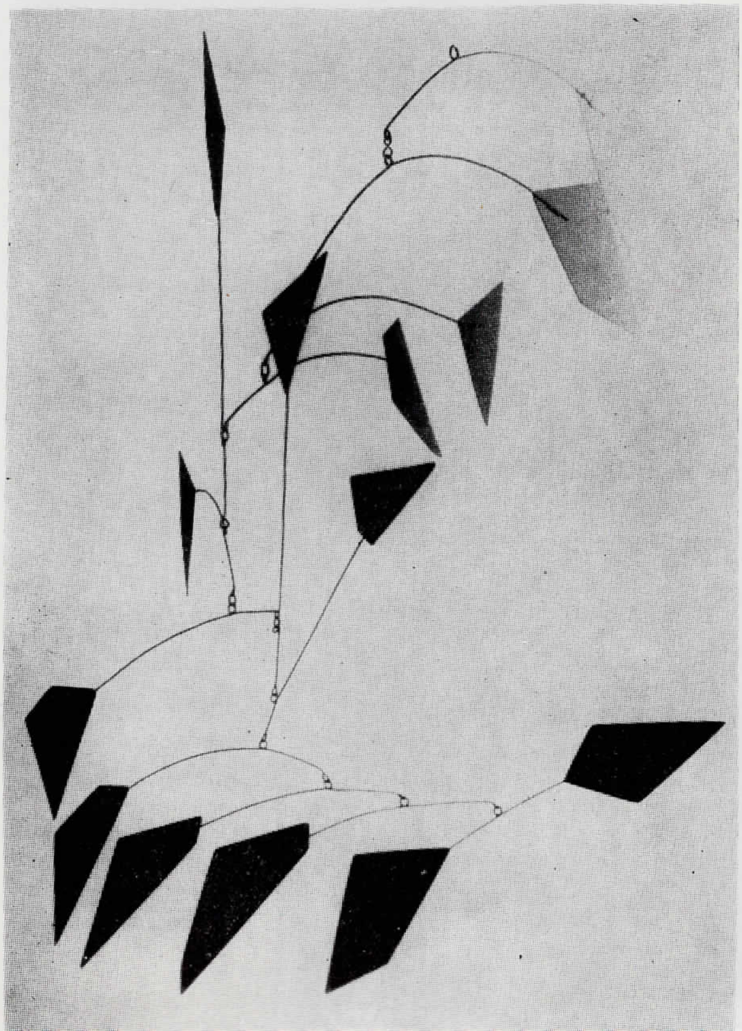

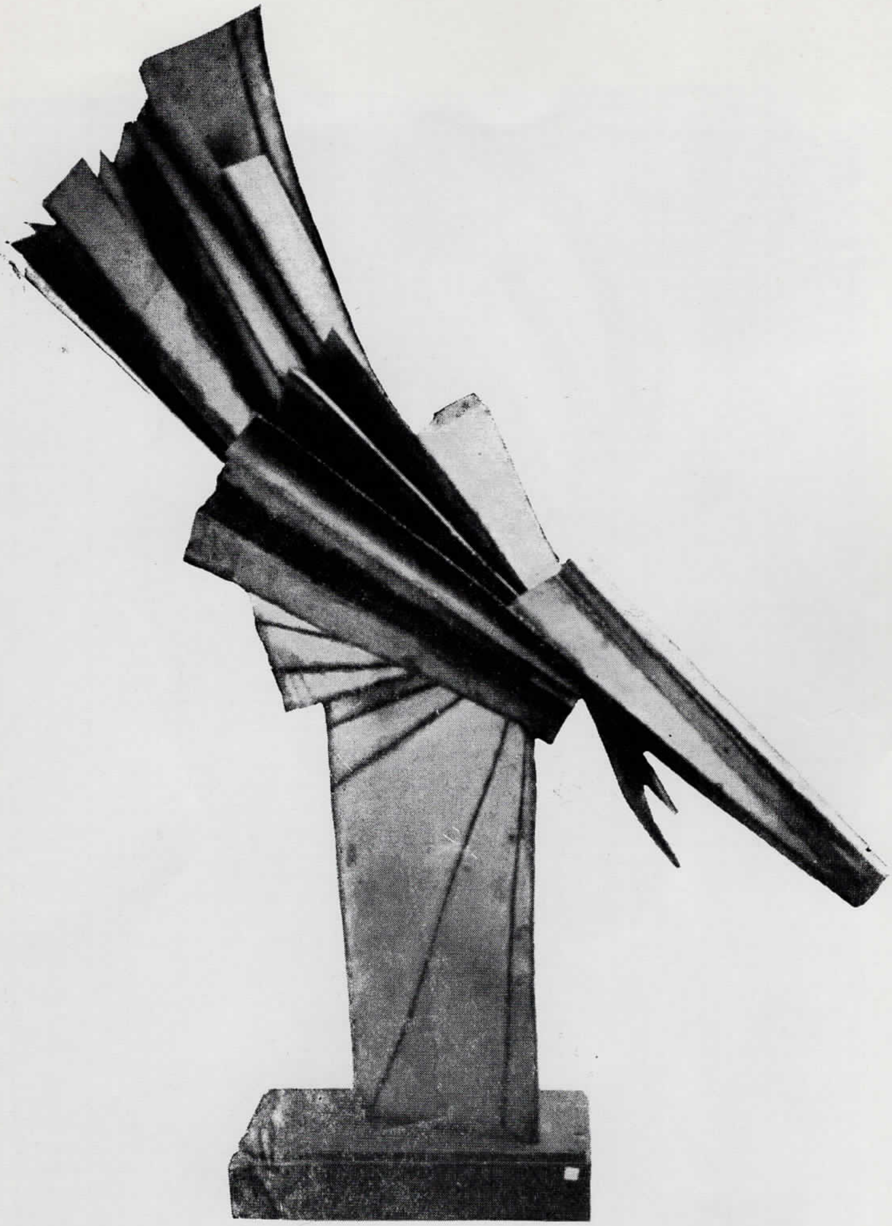

Хаџи Бошков Петар
10. Метална експанзија

Ажди Етјен
11. Биљана

Золтан Кемени
13. Пресек на визија

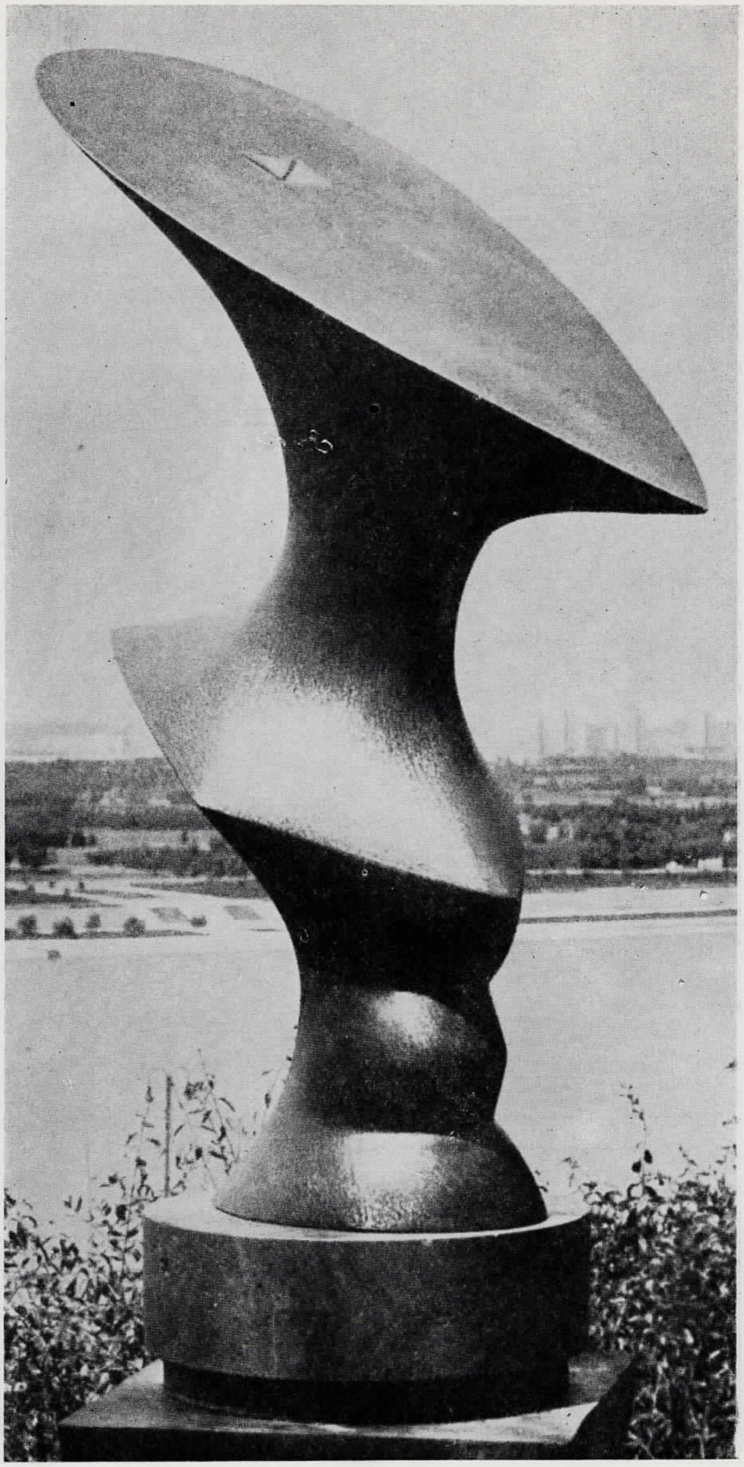

Лого Ото
14. Голема наковална

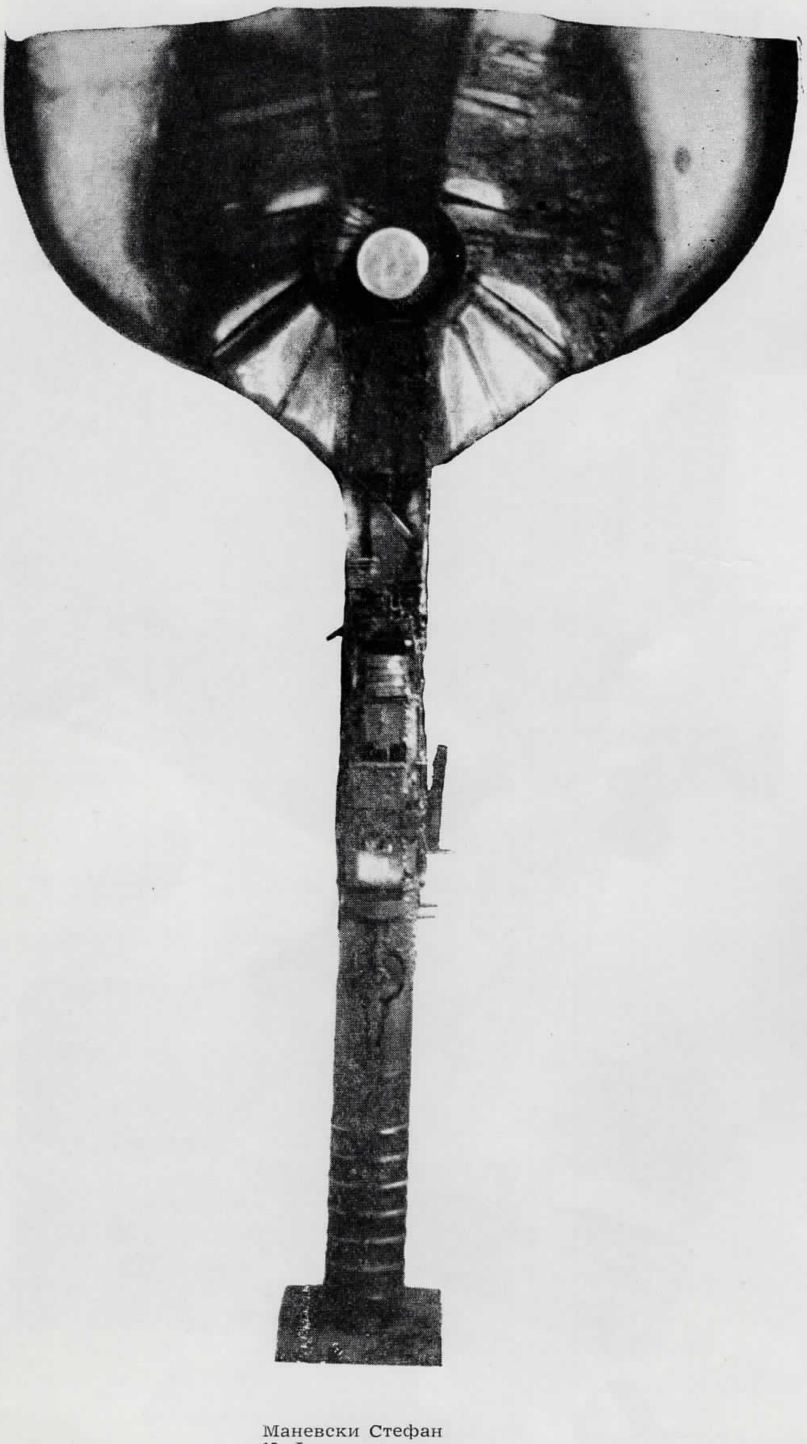

Маневски Стефан
15. Јадро што зрачи

Ружић Бранко
16. Осуђени

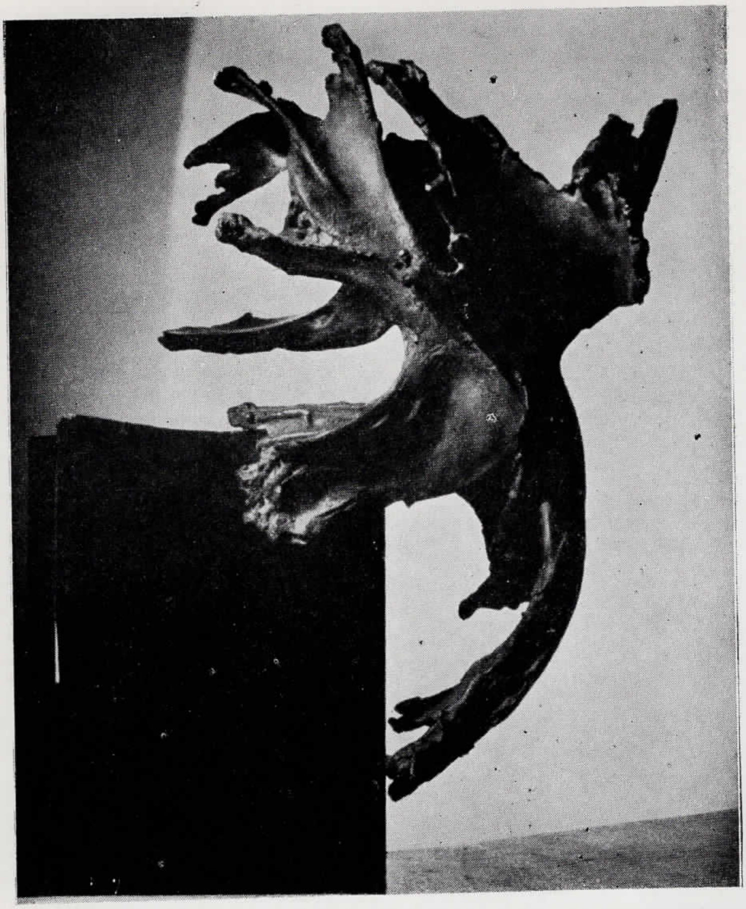

Сомаини Франческо
17. Композиција 80

Спитерис Жан
18. Чекорење

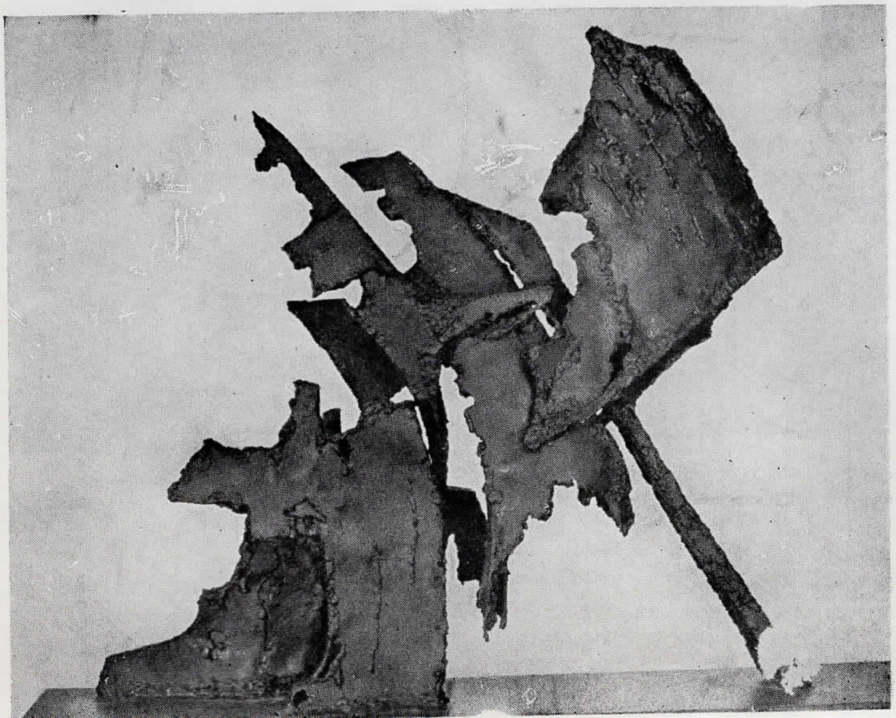

Стали Франсуа
19. Риба

издавач	: музеј на современа уметност — скопје
éditeur	: musée d'art contemporain — skopje
увод и превод	: соња абаџиева димитрова
introduction et traduction	: sonja abadžieva dimitrova
текст	: љубица дамјановска и соња абаџиева димитрова
texte	: ljubica damjanovska i sonja abadžieva dimitrova
поставка на изложбата и техничка подготовка	: стојан петровиќ
accrochage et arrangement technique	: stojan petrović
печатница	: графички завод „гоце делчев“ — скопје
imprimerie	: office graphique „goce delčev“ — skopje
тираж	: 500
tirage	: 500